

“Barn lär inte genom skärmarna i sig, utan genom mötet som sker runt dem.”

En kvalitativ intervjustudie om fritidshemslärares perspektiv på digitala verktyg, lärande och språkutveckling



Av: Belinda Bedanho & Canet Darwesh

Handledare: Claudia Schumann

Södertörns Högskola

Fritidspedagogiskt område

Självständigt arbete 15hp

Grundlärarutbildning med interkulturell profil med inriktning mot

fritidshem, erfarenhetsbaserad 180hp

HT 2025



Abstract

"Children don't learn through the screens themselves, but through the meeting that takes place around them."

A qualitative interview study on school-age educare teachers' perspectives".on digital tools, learning and language development

This study explores how School-age educare centre teachers perceive the use of digital tools in School-age educare centre, with a particular focus on how these tools are meant to support children's language development. The study is based on a qualitative approach and includes six School-age educare teacher working in School-age educare centre in a Swedish urban context. Data were collected through semi-structured interviews and written responses, which made it possible to gain insight into the teachers' experiences, reflections, and everyday practices.

The findings show that digital tools are frequently used to create motivation, engagement, and opportunities for interaction among children. Tools such as tablets, digital games, and creative applications are described as supporting both oral and written language development, especially when children work together in shared activities. Teachers highlight that digital tools can lower the threshold for participation and help children who are usually quieter to express themselves.

At the same time, the informants describe that digital tools do not automatically lead to language development. Adult presence, clear structure, and purposeful pedagogical choices are described as crucial. The teachers also emphasise the importance of balancing digital and traditional activities, as well as the need for sufficient resources and opportunities for professional development. Overall, the study concludes that digitalisation in School-age educare centre has strong potential to support children's language development, but this potential depends on how the tools are used and guided by teachers. The study takes its theoretical starting point in a sociocultural perspective on learning and the theory of multimodal learning, where digital tools are understood as mediating artefacts that support language development through social interaction and different forms of expression

Keywords

School-age educare centre, digital tools, language development, School-age educare teacher, digital competence, multimodal learning

Sammanfattning

Denna studie handlar om hur fritidshemslärare upplever användningen av digitala verktyg i fritidshemmets verksamhet, med fokus på hur verktygen upplevs kunna stödja barns språkutveckling. Studien bygger på en kvalitativ metod och omfattar sex fritidshemslärare som arbetar i fritidshem i ett svenskt storstadsområde. Materialet har samlats in genom semistrukturerade intervjuer och skriftliga svar, vilket har gett en bild av lärarnas erfarenheter, tankar och arbetssätt i vardagen.

Resultaten visar att digitala verktyg ofta används för att skapa motivation, engagemang och samspel mellan barnen enligt lärarna. Verktyg som surfplattor, digitala spel och kreativa appar beskrivs som stöd för både muntlig och skriftlig språkutveckling, särskilt när barnen arbetar tillsammans i gemensamma aktiviteter. Lärarna menar att digitala verktyg kan göra det lättare för fler barn att delta och att även barn som vanligtvis är tystlåtna vågar uttrycka sig.

På samma gång så beskriver respondenterna att digitala verktyg inte automatiskt leder till språkutveckling. För att verktygen ska bli språkutvecklande krävs vuxennärvaro, tydlig struktur och medvetna pedagogiska val. Lärarna betonar också vikten av balans mellan digitala och traditionella aktiviteter, samt behovet av fungerande teknik och möjligheter till kompetensutveckling. Studien visar att digitalisering i fritidshemmet har stor potential att stödja barns språkutveckling, men att denna potential beror på hur verktygen används och leds av fritidshemslärare. Studien tar sin teoretiska utgångspunkt i ett sociokulturellt perspektiv på lärande samt teorin om multimodalt lärande, där digitala verktyg förstås som medierande artefakter som stödjer språkutveckling genom socialt samspel och olika uttrycksformer.

Nyckelord

Fritidshem, digitala verktyg, språkutveckling, fritidshemslärare, digital kompetens, multimodalt lärande

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning

Abstract	2
Sammanfattning	3
Innehållsförteckning	4
Inledning	5
Syfte och frågeställningar	7
<i>Frågeställningar:</i>	7
Bakgrund	8
3.1 <i>Digitala verktyg som tekniska hjälpmedel på fritidshemmet</i>	8
3.2 <i>Fritidshemmets uppdrag med digitala verktyg</i>	8
Tidigare Forskning	9
4.1 <i>Digital lek som stöd för barns språkutveckling</i>	10
4.2 <i>Digitala berättelser och språkutveckling i fritidshemmet</i>	11
4.3 <i>Fritidshemslärares roll i att främja kritisk digital kompetens</i>	12
4.4 <i>Lärares digitala kompetens</i>	13
4.5 <i>Sammanfattning</i>	13
Teoretiska perspektiv	15
5.1 <i>Artefakter</i>	16
Metod	17
6.1 <i>Datainsamling: Semi-strukturerade intervjuer</i>	17
6.2 <i>Urval och avgränsningar</i>	18
6.3 <i>Dataanalys</i>	19
6.4 <i>Genomförande</i>	19
6.5 <i>Etiska övervägande</i>	20
7. Resultat och analys	21
7.1 <i>Presentation av respondenterna</i>	22
7.2 <i>Användning av digitala verktyg i språkutvecklande syfte</i>	22
7.3 <i>Möjligheter och hinder</i>	24
7.4 <i>Egna kunskaper och gränser</i>	25
8. Diskussion	26
8.1 <i>Resultat i relation till syfte och frågeställningar</i>	26
8.2 <i>Resultat i relation till tidigare forskning</i>	27

8.3 Metoddiskussion	27
8.4 Teoretiska tolkningar	28
8.5 Implikationer för praktik, policy och lärarutbildning.....	28
9. Slutsats	29
9.1 Vidare forskning.....	30
9.2 Slutord.....	31
10. Referenslista	32
10.1 Bilaga 1: Information och samtyckesblankett.....	34
10.2 Intervjuguide.....	36

Inledning

Digitaliseringen har under de senaste åren fått en alltmer central betydelse i både skola och fritidshem. I dag är digitala verktyg en naturlig del av elevernas vardag, vilket också påverkar de pedagogiska miljöer där de vistas. Detta innebär att fritidshemmet, precis som skolan, förväntas integrera digital teknik på ett sätt som stödjer elevernas utveckling och lärande. Holmberg (2020, s. 63) beskriver hur fritidshemmets uppdrag har förändrats från att i första hand handla om omsorg och socialt samspel till att även omfatta ett tydligare ansvar för att främja barns lärande, där språkutveckling utgör en viktig del.

Vi vill undersöka hur digitala verktyg faktiskt används i fritidshemmet och vilka pedagogiska strategier som ligger bakom. Denna studie syftar därför till att belysa hur fritidshemslärare arbetar med digitala verktyg för att stödja elevers språkutveckling, samt vilka möjligheter och utmaningar som präglar arbetet inom fritidshemmet.

Digitala verktyg såsom surfplattor, datorer och olika appar erbjuder möjligheter att skapa berättelser, spela in ljud, skriva texter och samarbeta i gemensamma projekt. Forskning visar att sådana arbetssätt kan stödja elevers språkutveckling på flera sätt. Till exempel framhåller Yamaç och Ulusoy (2016) att digitala berättelser kan stärka elevers ordförråd, motivation och förståelse för berättelsestruktur. Samtidigt finns det utmaningar. Mangel (2020, s. 2) betonar att elever ofta uppvisar bättre läsförståelse när de läser på papper än på skärm, vilket visar att digitala medier inte automatiskt leder till lärande utan kräver en medveten pedagogisk användning.

Fritidshemmets uppdrag är komplext. Fritidshemslärare kan i sitt dagliga arbete förhålla sig till både teknikens möjligheter och dess begränsningar, och samtidigt göra pedagogiska val som stödjer elevernas språkliga utveckling. Det handlar därmed inte enbart om att introducera digitala verktyg, utan om att skapa sammanhang där tekniken används på ett sätt som främjar kommunikation och språkutveckling.

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur fritidshemslärare beskriver användningen av digitala verktyg i sina verksamheter för att stödja barns språkutveckling, samt att belysa vilka möjligheter och utmaningar som personalen upplever i arbetet med digitala verktyg.

Frågeställningar:

1. Hur beskriver fritidshemslärarna sitt arbete med att stödja elevers språkutveckling genom digitala verktyg?
2. Vilka möjligheter och hinder upplever fritidshemslärare i arbetet med digitala verktyg?
3. Hur upplever fritidshemslärare att deras digitala färdigheter och förhållningssätt kan uppmuntra elevernas lärande med digitala verktyg?

Bakgrund

Digitalisering är i dag en naturlig del av elevernas vardag och påverkar hur de kommunicerar, lär sig och uttrycker sig. I fritidshemmet ska digitala verktyg användas på ett sätt som stödjer elevernas utveckling och lärande. Enligt läroplanen (Skolverket, 2022) ska fritidshemmet bidra till att eleverna utvecklar digital kompetens och förståelse för hur digitala verktyg kan användas på ett ansvarsfullt och kreativt sätt.

3.1 Digitala verktyg som tekniska hjälpmedel på fritidshemmet

Digitala verktyg kan förstås som tekniska hjälpmedel som elever använder för att skapa, kommunicera och arbeta med information. Det kan vara datorer, Ipads, appar, spel, program eller webbtjänster som stödjer lärande och uttryck. I fritidshemmet blir digitala verktyg en del av elevernas lek, samarbete och kreativitet, där de till exempel kan användas för att berätta, spela in, ta bilder, skriva och dela idéer på sätt som tar vara på elevernas intressen och erfarenheter (Fast, 2009, s. 97). Digitala verktyg hänger också ihop med digital kompetens, vilket handlar om att förstå, använda och förhålla sig till digitala medier på ett ansvarsfullt och kreativt sätt (Skolverket, 2022, s. 13). Därför är digitala verktyg i fritidshemmet inte bara teknik, utan något som kan stödja språk, kommunikation och delaktighet i meningsfulla aktiviteter (Holmberg, 2020, s. 111).

3.2 Fritidshemmets uppdrag med digitala verktyg

Fritidshemmets uppdrag med digitala verktyg handlar om att ge eleverna möjlighet att använda tekniken på ett meningsfullt och lärande sätt. Enligt läroplanen ska fritidshemmet stödja elevernas utveckling både socialt och kunskapsmässigt, och digital kompetens är en del av detta. Digitala verktyg ska därför inte bara vara något eleverna använder för underhållning, utan något som hjälper dem att skapa, samarbeta och uttrycka sig.

Holmberg (2020, s. 63) menar att fritidshemmets uppdrag idag inte enbart handlar om omsorg och fritid, utan också om att skapa pedagogiska sammanhang där elevernas lärande och språkutveckling ger utrymme, även genom digitala verktyg. Det kan handla om att visa hur man söker information, skapar digitala berättelser eller använder kameran och ljudinspelning för att uttrycka sina idéer. Pedagogerna behöver också hjälpa eleverna att förstå vilka val de gör när de använder digitala medier, till exempel hur man kommunicerar med andra eller hur man tänker kritiskt kring det man ser på nätet.

Eftersom fritidshemmet arbetar med både lek och lärande blir digitala verktyg en del av barnens vardagliga aktiviteter. Här kan eleverna testa, prova och upptäcka i sin egen takt, samtidigt som de får stöd av vuxna som vägleder dem. På så sätt kan digitala verktyg bidra till att stärka språket, kreativiteten och samarbetet mellan eleverna. Fritidshemmets uppdrag är därför att skapa en miljö där tekniken används med tydlig pedagogisk tanke och där eleverna får möjlighet att utveckla sina digitala och språkliga förmågor.

Tidigare Forskning

Fritidshemmet har en viktig uppgift i att stimulera barns språkutveckling genom lek, samarbete och meningsfulla aktiviteter. När digitala verktyg blir en del av detta arbete uppstår både möjligheter och utmaningar. Digitala hjälpmedel kan stärka barns språk genom att väcka nyfikenhet, underlätta kommunikation och skapa nya sätt att uttrycka sig. (Haglund, Gustafsson Nyckel & Lager 2021, s. 26). På samma gång krävs det att fritidshemslärare gör medvetna pedagogiska val och reflekterar över hur tekniken används för att bidra till lärande.(Godhe & Sofkova Hashemi 2019, s. 4)

Mot denna bakgrund är det relevant att undersöka hur fritidshemslärare använder digitala verktyg i språkutvecklande syfte, samt vilka möjligheter och utmaningar de möter i sitt arbete i fritidshemmet. På så sätt kan studien bidra till en ökad förståelse för hur digitalisering kan användas för att stärka språkutvecklingen i fritidshemmet men också se vilka möjligheter och utmaningar som uppstår med digitala verktyg.

Van der Westhuizen och Hannaway (2021, s.2) betonar att det blir en utmaning för fritidshemslärare för de måste behärska digital kompetens och använda det i sin undervisning. Vi vill ytterligare ta reda på hur fritidshemslärares digitala färdigheter och förhållningssätt relaterar till elevernas lärande med digitala verktyg. Eftersom dagens barn ofta vill använda digitala verktyg på fritidshemmet, ska dem ha den möjligheten att få kunna välja. Haglund, Gustafsson Nyckel & Lager (2021, s. 178).

Analysen bygger på ett sociokulturellt perspektiv där begrepp som artefakter, mediering och den proximala utvecklingszonen används för att förstå hur tekniken kan påverka lärande och samspel. Enligt Vygotskij (2014, s .94) sker mediering när människor interagerar med varandra genom tal och genom kroppsspråket.

4.1 Digital lek som stöd för barns språkutveckling

I artikeln *Digital play for language development in the early grades* undersöker Van der Westhuizen och Hannaway (2021) hur lärare som arbetar med yngre barn (5–6 år) förstår och använder digital lek i sin språkundervisning. Studien bygger på åtta semistrukturerade intervjuer med lärare i klass R, vilket motsvarar den svenska förskoleklassen. Undersökningen genomfördes vid en grundskola i Gautengprovinsen i Sydafrika.

Resultaten visar att många lärare har en begränsad uppfattning om hur digitala medier kan användas didaktiskt. De kombinerar ofta traditionella metoder, såsom berättelser och bilder, med enklare digitala inslag som surfplattor eller projektorer. Några av lärarna uppgav att de inte använder digitala medier för språkinläring eftersom de saknar tillgång till lämpliga digitala spel (Van der Westhuizen & Hannaway, 2021, s. 8).

Studien visar att många lärare uppskattar digitala verktyg eftersom de stimulerar elevernas nyfikenhet och bidrar till att utveckla ordförråd, frågeformulering och aktivt lyssnande (Van der Westhuizen & Hannaway, 2021, s. 14). Användningen av digitala medier kan alltså stärka språkinläringen genom att kombinera lek, bild, ljud och interaktion. Enligt forskarna har digitala medier ett stort värde för att utveckla barns logiska tänkande, kommunikationsförmåga, öga-hand-koordination och perceptuella förmåga (Van der Westhuizen & Hannaway, 2021, s. 9).

Samtliga lärare i studien var överens om att digitala medier kan främja både språkutveckling och engagemang hos eleverna. Genom digitala aktiviteter utvecklas barnens ordförråd och deras förmåga att tänka och kommunicera. Samtidigt påpekar lärarna att läroplanen saknar tydliga riktlinjer för hur digitala medier ska integreras i undervisningen (Van der Westhuizen & Hannaway, 2021, s. 9). Tekniken används i många fall som ett verktyg för att skapa språkliga aktiviteter. Exempelvis beskrivs digitala spel och appar som hjälper elever att utveckla ordkunskap, berättande och förståelse. Ett exempel i artikeln är ett spel där elever får arbeta med begreppen ”längre”, ”kortare”, ”större” och ”mindre” genom att fylla i mönster och siffersekvenser på surfplattan (Van der Westhuizen & Hannaway, 2021, s. 10). Sådana aktiviteter främjar elevernas självständighet och uppmuntrar till utforskande, vilket i sin tur stimulerar språkanvändning i meningsfulla sammanhang (Van der Westhuizen & Hannaway, 2021, s. 14).

Artikeln betonar också att lek både traditionell och digital är central för elevernas språkutveckling. Med stöd i Piaget och Vygotskys teorier framhålls att eleverna utvecklar sitt språk genom aktiv interaktion och symbolisk lek, snarare än genom passiv inläring. Språket växer fram i samspelet mellan elever och vuxna i lekfulla situationer.

Dessutom kopplar artikeln språkutveckling till sociala och kulturella faktorer genom Bronfenbrenners ekologiska modell. Den visar hur språket formas i relationer mellan hem, skola och samhälle. Digitala medier blir därmed ett av flera verktyg i det större nätverk som påverkar elevers språkutveckling. Samtidigt identifieras flera problemområden. Många lärare saknar utbildning, pedagogiska verktyg och digitalt material för att kunna arbeta språkutvecklande med digital teknik. När stöd och resurser saknas riskerar språkutvecklingen att hämmas. (Van der Westhuizen & Hannaway, 2021, s. 11)

4.2 Digitala berättelser och språkutveckling i fritidshemmet

Forskning visar att digitala och multimodala berättelser kan ha en positiv effekt på elevers språkutveckling. Andersson (2014, s. 39–40) betonar att när elever får arbeta med multimodala berättelser i undervisningen, stärks deras språkfärdigheter och förståelse för hur berättelser byggs upp. På liknande sätt visar Yamaç och Ulusoy (2016, s. 61) att digitala berättelser kan hjälpa elever att utveckla sitt ordförråd och sin skrivkunnetighet. Genom att använda digitala berättelser får elever möjlighet att kombinera text, bild, ljud och röst, vilket gör deras språk mer omväxlande och talande. I deras studie användes kvalitativa metoder, som observationer, elevdagböcker och intervjuer, för att analysera hur elevernas språk utvecklades i skapandet med digitala berättelser.

Tidigare forskning visar också att digitala berättelser kan öka elevernas motivation och samarbetsförmåga. Beschoner och Hutchison (2013, s. 28) menar att interaktiva digitala verktyg inte bara gör berättelser mer levande, utan också hjälper elever att förstå berättelsens struktur på ett djupare sätt. Detta kan göra att elever blir mer engagerade i lärandet.

Samtidigt finns det forskning som visar vissa utmaningar med digitala medier. Mungen (2020, s. 2) framhåller att barn ofta har bättre läsförståelse när de läser på papper än på skärm. Hon menar att skärmläsning har blivit vanligare, både i skolan och på fritiden, vilket påverkar hur barn tar till sig text. För att språkutvecklingen i fritidshemmet ska fungera på ett bra sätt behöver fritidshemslärare göra medvetna och reflekterade pedagogiska val. Rubin (2019, s. 74) påpekar att elever som har svårt med skolans språk lätt kan känna sig utanför, vilket kan minska deras delaktighet och engagemang. Därför är det viktigt att arbeta språkutvecklande i fritidshemmet för att skapa en inkluderande miljö där alla barn känner trygghet och inkludering. Fritidslärare kan stödja barns språkutveckling både genom planerade aktiviteter och genom spontana samtal i vardagen.

Rubinstein Reich och Tallberg Broman (2000, s. 89) betonar att både skolan och fritidshemmet har en viktig roll i att integrera barn i samhället, och att språket är en central del i denna process. Att använda digitala verktyg i språkutvecklande syfte innebär både möjligheter och utmaningar för fritidshemslärare. Saar (2014, s. 133) framhåller att fritidshemmet behöver utveckla en ny pedagogik

som fokuserar på elevernas aktiva deltagande och deras språkliga interaktion. Digitala verktyg, till exempel surfplattor, kan skapa en stimulerande språkmiljö, men deras användning kräver planering och genomtänkta strategier.

Norling (2015, s. 26) lyfter fram att leken har en central roll i barns språkutveckling. Hon menar att digitala verktyg kan stödja barnens språkliga lek och ge dem möjlighet att experimentera med språk. Genom att kombinera digitala hjälpmedel med öppna frågor och aktivt deltagande kan fritidslärare uppmuntra barn att uttrycka sina tankar och utveckla sitt ordförråd.

Enligt Norling (2015) är högläsning en effektiv metod för att stärka barns ordförråd och att genom digitala verktyg blir högläsningen mer interaktiv och engagerande, vilket kan bidra till att barnen blir mer delaktiga och intresserade av språk.

4.3 Fritidshemslärarens roll i att främja kritisk digital kompetens

I artikeln *Promoting Critical Digital Literacy in the Leisure-Time Center: Views and Practices Among Swedish Leisure-Time Teachers* undersöker Martinez (2019) hur svenska fritidshemslärare arbetar med att utveckla elevers kritiska digitala kompetens – det vill säga förmågan att förstå, granska och reflektera över digitala medier snarare än att enbart använda teknik som verktyg.

Studien bygger på 20 kvalitativa intervjuer och analyseras med hjälp av David Buckingham's ramverk för kritisk digital kompetens, som betonar förståelse, tolkning, produktion och reflektion kring medier. Resultaten visar att det finns stora variationer i hur lärare arbetar med kritisk digital kompetens i fritidshemmets verksamhet. Några lärare beskriver att de använder digitala verktyg som Ipads, datorer och programmerings appar för att låta eleverna skapa, utforska och reflektera över digitalt innehåll. I dessa fall planeras aktiviteter där eleverna exempelvis får diskutera trovärdigheten i digital information eller analysera budskap i sociala medier, vilket syftar till att stärka deras kritiska tänkande.

Andra lärare använder digitala verktyg mer som ett praktiskt stöd i undervisningen, till exempel för dokumentation eller kommunikation, utan att explicit fokusera på kritiska perspektiv

Martinez (2019) belyser samtidigt fritidshemmets potential som en arena för dialog, reflektion och gemensamt lärande. En central slutsats är att kritisk digital kompetens inte enbart handlar om att använda verktyg, utan om att förstå hur information skapas, av vem, och vilka värderingar som förmedlas.

Genom att uppmuntra eleverna att reflektera över innehåll, källor, reklam och representationer i medier kan fritidshemmet bidra till att forma medvetna, ansvarstagande och kritiskt tänkande medborgare.

4.4 Lärarens digitala kompetens

I artikeln *From Digital Literacy to Digital Competence: The Teacher Digital Competency (TDC) Framework* argumenterar Falloon (2020) för en bredare förståelse av lärares digitala kompetens. Han menar att lärarens roll inte bara handlar om att kunna hantera teknik, utan om att undervisa i och för en digital värld med medvetenhet, etik och reflektion. Fallon (2020) använder sig främst av en teoretisk och abstrakt metod där han analyserar befintliga ramverk och tidigare forskning snarare än att samla in egen empirisk data.

Falloon kritiserar hur begreppet *digital literacy* ofta reduceras till tekniska färdigheter eller informationshantering. Han introducerar i stället begreppet *digital competence* för att inkludera pedagogiska, etiska, sociala och kritiska dimensioner av lärarens arbete.

För att konkretisera detta presenterar han Teacher Digital Competency (TDC) ett ramverk som omfattar tekniska färdigheter, ämnes- och pedagogiskt kunnande, etisk medvetenhet, digitalt medborgarskap samt en vilja till kontinuerligt lärande. Tillsammans bildar dessa aspekter en helhet där läraren inte bara använder digitala verktyg, utan också tolkar, ifrågasätter och utvecklar dem i samspel med elever och kollegor.

Falloon (2020) menar att lärarutbildningar och fortbildningar behöver integrera digital kompetens i alla delar av läraryrket, inte som en separat modul, utan som en naturlig del av undervisning, didaktik och samhällsreflektion. Lärarens digitala kompetens handlar i grunden om att förstå, bedöma och agera med omdöme i en digital verklighet, där tekniken används för att stärka mänskliga värden snarare än att ersätta dem.

4.5. Sammanfattning

Utifrån vår genomgång av tidigare forskning ser vi att digital kompetens, språkutveckling och lärande i fritidshemmet hänger nära ihop, men att forskarna betonar olika perspektiv. Tillsammans visar studierna att fritidshemmet har en viktig roll i att utveckla elevernas kritiska och kreativa förmågor i en digital värld, men att det också finns utmaningar i hur detta sker i praktiken.

Martinez (2019) visar att fritidshemslärare arbetar på olika sätt med kritisk digital kompetens. En del använder digitala verktyg som ett stöd för reflektion och samtal om exempelvis källkritik, medan andra främst använder tekniken som ett praktiskt redskap. Här ser vi en spänning mellan ett mer tekniskt användarperspektiv och ett mer reflekterande, pedagogiskt synsätt. Martinez betonar att fritidshemmet

kan vara en plats för dialog och gemensamt lärande där elever utvecklar förståelse för hur digital information skapas och påverkar dem.

Falloon (2020) fördjupar detta genom att visa att lärarens digitala kompetens handlar om mer än tekniska färdigheter. Han menar att läraren behöver kunna undervisa i en digital värld med både medvetenhet och etiskt ansvar. Vi tolkar detta som att digital kompetens inte bara är att kunna använda verktyg, utan att förstå hur dessa påverkar undervisning, relationer och elevernas kritiska tänkande. I studien av Van der Westhuizen och Hannaway (2021) syns digitaliseringens betydelse för yngre barns språkutveckling. De visar att digital lek kan stärka språkförmågan genom att kombinera bild, ljud och rörelse. Samtidigt framkommer att många lärare saknar digitala resurser och utbildning, vilket begränsar möjligheterna att använda tekniken på ett meningsfullt sätt. Detta visar på en tydlig skillnad mellan potentialen i digitalt lärande och de praktiska hinder som finns i verkligheten. Flera forskare, som Andersson (2014), Yamaç och Ulusoy (2016) samt Beschorner och Hutchison (2013), lyfter fram att digitala och multimodala berättelser kan utveckla elevers språk, motivation och samarbete. Genom att kombinera olika uttrycksformer, text, bild, ljud och röst kan eleverna skapa och uttrycka sig på fler sätt. Här blir kopplingen tydlig till teorin om multimodalt lärande där lärande förstås som något som sker genom flera sinnen och uttrycksformer. Det finns en balans mellan att använda digitala medier som stöd och att bevara de analoga formerna av läsning och berättande.

Rubin (2019) och Norling (2015) betonar dessutom vikten av språkutvecklande arbetsätt och lek i fritidshemmet. De menar att språket växer fram i sociala situationer, vilket knyter an till det sociokulturella perspektivet där lärande sker i samspel med andra. När fritidshemslärare använder digitala verktyg i språkutvecklande syfte behöver de därför planera aktiviteter som främjar interaktion, dialog och gemensamt skapande. Utifrån vår studie blir det tydligt att både det sociokulturella perspektivet och teorin om multimodalt lärande är relevanta för att förstå fritidshemmets digitala praktik. Det sociokulturella perspektivet hjälper oss att se hur lärande uppstår i samspel, kommunikation och delaktighet. Det multimodala perspektivet visar hur olika uttrycksformer till exempel bild, text, ljud och digital teknik samverkar för att skapa mening och stödja språkutveckling.

Vi ser därmed att den centrala frågan i forskningsläget handlar om hur fritidshemslärare kan kombinera digitala verktyg med social interaktion och reflektion för att utveckla elevernas språk och kritiska tänkande. Forskningen pekar på behovet av att stärka lärarens digitala och pedagogiska kompetens, så att tekniken används med syfte och förståelse inte enbart som ett hjälpmedel.

Teoretiska perspektiv

Den teoretiska ramen för vår studie utgår från det sociokulturella perspektivet på lärande samt teorin om multimodalt lärande.

Inom det sociokulturella perspektivet, som grundas i Vygotskijs teorier, förstås lärande som något som sker i samspel med andra människor och genom de kulturella redskap som används i kommunikationen Säljö (2014, s.34). Språket är här ett centralt verktyg, det är genom dialog och samspel med andra som individen utvecklar kunskap och förståelse.

Vygotskij beskriver att människor använder medierande verktyg (även kallade artefakter) för att förstå, tolka och agera i världen. Dessa verktyg kan vara både materiella, såsom digitala redskap, och immateriella, såsom språk, symboler eller normer Säljö (2014, s.80-83). Digitala verktyg kan därför ses som moderna kulturella artefakter som medierar lärande och kommunikation. De fungerar som en förlängning av våra tankar och möjliggör nya sätt att skapa, dela och bearbeta information. Utifrån detta synsätt blir fritidshemmets digitala miljö en viktig plats där elever kan utveckla både sociala och kognitiva förmågor genom interaktion med dessa verktyg. När elever exempelvis använder Ipads eller datorer för att skapa berättelser, samarbeta eller reflektera över digitalt innehåll, sker lärandet i samspel mellan människa, teknik och sociala relationer.

Detta har också direkt koppling till vårt intervjumaterial. När fritidshemslärare beskriver hur elever samarbetar, löser problem eller skapar digitala berättelser tillsammans, kan vi tolka det som uttryck för hur medierande verktyg stödjer lärandeprocessen. Även när lärarna berättar om utmaningar – som hur mycket datortid barnen ska få eller hur digitala aktiviteter planeras kan detta förstås som spänningar mellan olika sätt att använda artefakter i undervisningen.

Vygotskij menar att lärande sker genom deltagande i gemensamma aktiviteter där människor delar erfarenheter och kunskap. Sådana sammanhang kallas ofta för praktikgemenskaper Holmberg (2021, s. 65). I fritidshemmet kan dessa uppstå när elever samarbetar i digitala miljöer, till exempel genom att skapa film, programmera eller arbeta med digitala berättelser.

Gunther Kress (2010, s. 1–5, 79–81) beskriver teorin om multimodalitet, som innebär att människor kommunicerar och lär sig genom flera olika uttrycksformer samtidigt, till exempel tal, skrift, bilder, ljud, kroppsspråk och digitala medier. Kress betonar att kommunikation inte bara sker med text, utan att alla uttrycksformer är lika viktiga och samverkar för att skapa mening. Digital teknik gör det möjligt att kombinera uttrycksformer på nya sätt, till exempel när elever skapar filmer, presentationer eller digitala berättelser där bild, ljud och text blir en helhet. Kress menar därför att lärande är multimodalt och att elever använder olika resurser för att uttrycka sig, förstå och samarbeta.

I relation till vår studie kan det multimodala lärandet visa sig i hur fritidshemslärare beskriver att elever använder olika digitala uttrycksformer för att berätta, skapa eller samarbeta. När elever spelar in film, gör presentationer eller skapar digitala berättelser kombineras språk, ljud och bild till en meningsfull helhet. Detta kan vi koppla till hur lärarna i våra intervjuer pratar om kreativitet, delaktighet och språkutveckling genom digitala aktiviteter.

Det sociokulturella perspektivet ger oss verktyg för att förstå hur lärande medieras genom social interaktion och kulturella artefakter, medan det multimodala perspektivet hjälper oss att se hur olika uttrycksformer samverkar i dessa lärandeprocesser. Tillsammans bildar de en teoretisk grund som vi använder för att tolka hur fritidshemslärare beskriver sin praktik och hur digitala verktyg används för att stödja elevernas lärande och delaktighet. Vygotskij (1978) beskriver den proximala utvecklingszonen, vilket innebär att barn lär sig bäst när de får stöd i uppgifter som ligger strax över deras nuvarande förmåga. I fritidshemmet kan digitala verktyg utgöra ett stöd för lärande, till exempel genom gemensamma digitala berättelser, spel eller filmprojekt där läraren intar en handledande roll.

5.1 Artefakter

Utifrån det sociokulturella och multimodala perspektivet blir begreppet artefakter centralt för att förstå hur lärande sker i praktiken. Säljö (2014, s. 157) beskriver i *Lärande i praktiken* hur människors tänkande och handling alltid är medierade genom olika kulturella redskap, både materiella och språkliga. Dessa redskap påverkar hur individer kommunicerar, samspelar och skapar mening i olika sammanhang.

I fritidshemmets kontext innebär detta att digitala verktyg, symboler, bilder, spel och andra vardagsnära uttryck kan förstås som artefakter som elever använder i sitt lärande och sin språkutveckling. För att fördjupa förståelsen av hur sådana artefakter fungerar i barns meningsskapande riktas fokus i nästa avsnitt mot artefakt begreppet, med stöd i Fast (2009), som belyser hur barns erfarenheter och vardagskulturella uttryck kan tas tillvara i pedagogisk verksamhet.

I *Literacy – i familj, förskola och skola* beskriver Fast (2009) hur artefakter fungerar som kulturella och materiella redskap som barn använder för att skapa mening och delta i sociala praktiker. Hon betonar att artefakter inte enbart är objekt, utan bärare av identitet, erfarenheter och deltagande i olika gemenskaper. Dessa artefakter kan bestå av exempelvis loggor, digitala medier, spel, symboler och bilder, vilka barn tolkar och använder innan de behärskar traditionell skriftspråklig kompetens. Fast framhåller att artefakter synliggör barns befintliga literacyerfarenheter och att pedagoger bör utgå från dessa för att skapa meningsfulla undervisningssammanhang (Fast, 2009, s. 98–100).

I ett fritidshemsperspektiv innebär detta att elevers vardagskulturella artefakter såsom mobilspel, serietidningar, text i sociala medier, brädspel, sportsymboler eller musikrelaterade uttryck kan ses som resurser för att utveckla multilitteracitet och delaktighet. När fritidshemmet erkänner och integrerar dessa artefakter stärker det elevernas motivation, identitet och deltagande, samt bidrar till ett vidgat literacybegrepp som ligger i linje med styrdokumentens betoning på skapande, kommunikation och socialt lärande. Ett sådant arbetssätt gör att elevernas erfarenheter från informella sammanhang får betydelse i utbildningspraktiken, vilket Fast lyfter som centralt för att förstå barns literacyutveckling. Fast betonar att dessa artefakter utgör viktiga resurser i barns meningsskapande, vilket gör dem centrala att beakta i fritidshemmets pedagogiska arbete (Fast, 2009, s. 97–102).

Metod

I denna studie använde vi oss av en kvalitativ metod eftersom vårt syfte är att få en fördjupad förståelse för deltagarnas erfarenheter och perspektiv. Till skillnad från kvantitativa metoder, som fokuserar på mätbara samband, syftar kvalitativ metod till att fånga nyanser i människors tankevärld. (Fägerborg, 2012, s. 96)

Datainsamlingen genomfördes genom semistrukturerade intervjuer och enkäter där vi genomförde fyra muntliga intervjuer och två enkäter. Vi tog kontakt med flera skolor inom ett svensk storstadsområde genom att ringa och via e-post. Intervjuerna ägde rum på deras arbetsplatser och tog cirka 30 minuter och enkäterna besvarades genom e-post.

6.1 Datainsamling: Semi-strukturerade intervjuer

Skillnaden mellan semistrukturerade, strukturerade och ostrukturerade intervjuer är att semistrukturerade intervjuer har fasta teman/frågor och det finns möjlighet att ställa följdfrågor och kunna utveckla sina egna svar. Strukturerade intervjuer har fasta frågor och samma ordning för alla och väldigt lite flexibilitet. Medan ostrukturerade intervjuer är mer som ett samtal där man kan prata öppet och fritt och intervjufrågorna består generellt av endast ett tema (Alvehus, 2019, s. 87). Enligt Alvehus (2019, s. 87) *“är en semistrukturerad intervju det vanligaste och man följer en enkät bestående av några öppna frågor eller teman”*.

Forskaren skriver om ett bestämt tema som ska diskuteras och respondenten kan fritt utveckla sina svar. Det är inte heller väsentligt att frågorna kommer i en bestämd ordning (Runa & Davidsson, 2019, s.105).

Vi valde att arbeta med semistrukturerade eftersom vi vill ge deltagarna möjlighet att uttrycka sig på det sätt som passar dem bäst. De semistrukturerade intervjuerna genomfördes som samtal där vi kunde ställa följdfrågor, vilket gav oss möjlighet att fördjupa och ibland förtydliga sådant som framkom under samtalet (Runa & Davidsson, 2019, s. 94–95). Det som kännetecknar semistrukturerade intervjuer, till skillnad från de två intervjuerna som genomfördes skriftligt i enkätform via e-post, var att det gav deltagarna mer tid att reflektera över sina svar och att kunna formulera sig i lugn och ro. Runa & Davidsson (2019, s. 95) betonar att fördelar med enkäter är att minimera risken för att interaktionen mellan forskaren och respondenten påverkar svaren utformning.

*Fägerborg (2015, s. 61) beskriver intervjuer så här:
” I intervjuer kan man nå människors tankar och funderingar, deras drömmar, idéer, värderingar, normer, förhållningssätt, farhågor och förhoppningar.”*

Enkäter kan också göras mer flexibla så att de passar respondenternas egna förutsättningar, till exempel vilken tid personen vill svara.

Nackdelarna kan vara att respondenterna kan se alla frågor i enkäten och justera sina svar så att de olika frågorna inte blir helt oberoende av varandra och sen kan man inte helt veta om vem som svarar på enkätfrågorna.

Detta citat ligger nära vår egen upplevelse av intervjuerna, särskilt de muntliga, där samtalet ofta ledde till att deltagarna utvecklade resonemang som vi inte hade kunnat förutse i förväg.

Vi upplevde att kombinationen av de muntliga intervjuerna och enkätsvaren gav oss ett mer nyanserat empiriskt underlag. De muntliga intervjuerna bidrog med spontanitet och djup, medan enkätsvaren gav mer eftertänksamma och genomarbetade svar. Denna variation gjorde det möjligt för oss att få en bredare bild av deltagarnas erfarenheter av digitala verktyg i fritidshemmet. Analysen av det insamlade materialet genomfördes i flera steg och utgick från ett kvalitativt, tematiskt arbetssätt. Efter att de muntliga intervjuerna har transkriberats ordagrant och enkätsvaren sammanställs, läste vi igenom allt material flera gånger för att få en helhetsbild av deltagarnas utsagor. Ahrne och Svensson (2015, s. 20) beskriver denna process som central i kvalitativ forskning, eftersom forskaren behöver närma sig materialet både öppet och systematiskt för att kunna upptäcka återkommande mönster.

6.2 Urval och avgränsningar

I vår kvalitativa studie valde vi att intervjua sex fritidshemslärare som jobbar inom ett svenskt storstadsområde. Genom detta upplägg ville vi fånga flera synvinklar kring hur digitala verktyg används

i fritidshemmens pedagogiska arbete och hur fritidshemslärare uppfattar dessa verktyg i sin yrkesvardag. Urvalet av deltagare gjordes genom ett målstyrt urval. Bryman (2018, s. 496) beskriver ett målinriktat urval som en metod där forskare väljer personer som är särskilt relevanta för studiens syfte och forskningsfrågor. Det betyder att urvalet inte sker slumpmässigt, utan medvetet och strategiskt för att få så meningsfulla svar som möjligt.

I vår studie valde vi därför att fokusera på fritidshemslärare, eftersom de har insyn i hur digitala verktyg används och påverkar arbetet i verksamheten. Bryman (2018, s. 496) lyfter också fram att man kan skapa variation i sitt urval genom att välja deltagare som skiljer sig åt i olika avseenden. Detta kan bidra till en bredare förståelse och olika typer av svar. Därför intervjuade vi fritidshemslärare från flera skolor i områden med svaga ekonomiska förutsättningar och områden med goda ekonomiska förutsättningar, vilket gav oss en mer nyanserad bild när det gäller användning av digitala medier och dess möjligheter, utmaningar och språkutvecklande syfte.

6.3 Dataanalys

Under analysarbetet kopplade vi även resultaten till det sociokulturella perspektivet och teorin om multimodalt lärande. Detta teoretiska ramverk fungerade som ett stöd för att tolka hur digitala verktyg användes som medierande artefakter i fritidshemmet och hur elevernas lärande formades genom samspel, kommunikation och olika uttrycksformer. Genom att återkommande växla mellan det empiriska materialet och teorin, arbetar vi enligt det som Bryman (2018, s. 478) beskriver som en abduktiv analysprocess, där förståelsen gradvis fördjupas.

Slutligen sammanställdes de mest framträdande teman som analyskapitlets huvudrubriker. Detta gjorde det möjligt att presentera resultatet på ett tydligt och strukturerat sätt, samtidigt som deltagarnas röster och erfarenheter bevarades. På detta sätt säkerställdes att analysen var förankrad i både empirin och den teoretiska ramen, vilket bidrog till en välgrundad tolkning av hur digitala verktyg används i fritidshemmet och vilka möjligheter och utmaningar som pedagogerna upplever.

6.4 Genomförande

Intervjuerna planerades och genomfördes i flera steg. Vi började med att tillsammans utforma en intervjuguide bestående av tretton öppna frågor. Frågorna var formulerade för att ge fritidshemslärarna möjlighet att beskriva sina erfarenheter, tankar och arbetssätt kring digitala verktyg och språkutveckling. Den öppna karaktären i frågorna gjorde det möjligt för deltagarna att utveckla sina svar och lyfta aspekter som vi som forskare kanske inte hade förutsett, vilket Fägerborg (2015, s. 61) betonar som en

styrka i semistrukturerade intervjuer. Vidare arbetade vi med att markera i meningsbärande delar i materialet och sorterade dem utifrån likheter och skillnader. Dessa delar organiserades sedan i preliminära teman som speglade centrala aspekter av deltagarnas erfarenheter, exempelvis användning av digitala verktyg, pedagogiska strategier, upplevda möjligheter, hinder och betydelsen av lärarnas digitala kompetens. De teman som framträdde jämfördes både med varandra och med studiens forskningsfrågor för att säkerställa att analysen svarade på studiens syfte.

Innan intervjuerna informerades alla deltagare om studiens syfte och om deras rättigheter, i enlighet med Vetenskapsrådets (2024) forskningsetiska riktlinjer. De fick skriftlig information om att deras medverkan var frivillig och att de när som helst kunde avbryta sitt deltagande utan konsekvenser. Vi delade även ut en samtyckesblankett som samtliga deltagare fick ta del av och skriva under. Deltagarna informerades också om att allt material skulle behandlas konfidentiellt och att deras namn skulle anonymiseras i den färdiga studien för att skydda deras integritet.

Vi genomförde sex semistrukturerade intervjuer varav fyra av intervjuerna genomfördes muntligt och spelades in med ljudinspelning efter deltagarnas godkännande. De muntliga intervjuerna gav oss möjlighet att ställa följdfrågor och fördjupa samtalet när det behövdes. Två intervjuer genomfördes skriftligt via e-post, eftersom deltagarna själva önskade denna form. Den skriftliga formen gav dem tid att reflektera och formulera sina svar i lugn och ro, vilket också kan bidra till ett mer genomtänkt material.

Efter genomförandet sparades ljudinspelningarna på en USB-sticka, vilket säkerställer att materialet hanterades på ett tryggt och konfidentiellt sätt. Alla muntliga intervjuerna transkriberades ordagrant, vilket gav oss ett detaljerat underlag för analysen. De skriftliga intervju svaren sammanställdes och behandlades på samma sätt som de transkriberade intervjuerna för att skapa en enhetlig datamängd. Genom detta arbetssätt kunde vi samla in både rika, spontana berättelser från de muntliga intervjuerna och mer eftertänksamma formuleringar från de skriftliga svaren. Tillsammans gav detta ett omfattande och nyanserat empiriskt material att analysera i relation till studiens forskningsfrågor

6.5 Etiska övervägande

Enligt Vetenskapsrådet (2024) innebär forskningsetiska överväganden att forskaren kontinuerligt reflekterar över vad som är moraliskt rätt och fel i processen fram till ett vetenskapligt beslut. Ett etiskt förhållningssätt bygger på att forskaren värnar om god forskningssed genom att säkerställa kvalitet, transparens och respekt i arbetet. Tillförlitlighet uttrycks bland annat genom att studiens design, metod och analys genomförs på ett noggrant och systematiskt sätt. Vidare betonas betydelsen av ärlighet i utvecklingen, genomförandet och redovisningen av forskning, vilket innebär att resultaten presenteras

på ett uppriktigt, opartiskt och neutralt sätt. God forskningssed innefattar också att forskaren visar respekt för såväl deltagare som kollegor och tar ansvar för forskningsprocessen från början till slut.

I denna studie har de etiska principerna tillämpats genom att deltagarna informerats om studiens syfte och därefter fått möjlighet att ge sitt frivilliga och informerade samtycke. Deltagarna informerades även om att de när som helst kunde avbryta sitt deltagande utan några negativa konsekvenser. Konfidentialitet har tillgodosetts genom att alla namn anonymiserats och svaren behandlas på ett sätt som förhindrar att enskilda personer kan identifieras. Nyttjandekravet har följts genom att insamlat material endast använts för forskningsändamål och förvaras säkert, i enlighet med Ahrne och Svensson. (2015, s. 36)

Utöver det formella aspekterna har vi följt Vetenskapsrådet (2024) riktlinjer genom att bemöta deltagarna med respekt och omtanke samt aktivt arbeta för att undvika att orsaka dem skada. Vårt etiska förhållningssätt har inneburit att vi har lyssnat aktivt, bekräftat deltagarnas perspektiv och genomfört intervjuerna på ett empatiskt och professionellt sätt. Detta ligger i linje med Ahrne och Svensson (2015, s. 85), som framhåller att forskarens förhållningssätt har betydelse för både intervjumiljön och kvaliteten på det insamlade materialet.

Vi har skrivit uppsatsen tillsammans och arbetat nära varandra under hela processen och haft gemensamt ansvar för planering, litteratursökning, analys och diskussion. Arbetet har delats upp mellan oss där vi tog varsitt avsnitt och alla delar har diskuterats och bearbetats tillsammans. Vi har läst och gett feedback på varandras texter, vilket har gjort att uppsatsen har vuxit fram gemensamt.

7. Resultat och analys

Studiens syfte är att undersöka hur fritidshemslärare beskriver användningen av digitala verktyg i fritidshemmet gällande elevers språkutveckling. Vi vill också synliggöra vilka möjligheter och hinder som fritidshemslärare upplever i arbetet med digitala verktyg samt hur de ser på sina egna kunskaper och behov av stöd. Studien utgår från följande frågeställningar:

1. Hur beskriver fritidshemslärare användningen av digitala verktyg i språkutvecklande syfte?
2. Vilka möjligheter och hinder upplever fritidshemslärare i arbetet med digitala verktyg?
3. Hur beskriver fritidshemslärare sina egna kunskaper, gränser och behov av stöd i detta arbete?

Resultatdelen bygger på intervjuer med sex fritidshemslärare. Här presenterar vi vad respondenterna berättar om sina erfarenheter, med stöd av citat från intervjuerna. Kapitlet inleds med en kort presentation av respondenterna. Därefter presenteras resultaten tematiskt utifrån studiens frågeställningar: användning av digitala verktyg i språkutvecklande sammanhang, upplevda möjligheter och hinder samt lärarnas kunskaper.

7.1 Presentation av respondenterna

Vi har intervjuat sex fritidshemslärare verksamma i ett svenskt storstadsområde. Respondenterna har olika lång yrkeserfarenhet och olika förutsättningar när det gäller tillgång till digitala verktyg och fortbildning.

Respondent 1 är nyutexaminerad och använder iPad främst för in- och utcheckning samt dator för planering och dokumentation.

Respondent 2 har arbetat som fritidshemslärare i tio år och beskriver att den digitala användningen har ökat successivt, delvis på grund av en skolmiljö som uppmuntrar digitala arbetsätt.

Respondent 3 har tre års erfarenhet men har tidigare haft begränsad tillgång till fungerande teknik, vilket påverkat möjligheten att arbeta digitalt.

Respondent 4 har sex års erfarenhet men uttrycker viss osäkerhet kring användning av digitala verktyg och använder därför främst enklare digitala verktyg, såsom Instagram, för dokumentation och kommunikation med vårdnadshavare.

Respondent 5 och 6 har båda två års erfarenhet och har deltagit i fortbildning kring digitala verktyg. Samtidigt upplever respondent 6 att bristande utrustning för eleverna begränsar användningen

7.2 Användning av digitala verktyg i språkutvecklande syfte

Respondenterna beskriver att digitala verktyg används på flera sätt i fritidshemmets verksamhet. Användningen omfattar både administrativa uppgifter, skapande aktiviteter och mer uttalat språkutvecklande arbete. Administrativ användning, såsom närvaroregistrering via iPads, beskrivs som vanligt förekommande. Respondent 1 uttrycker:

“Vi använder iPads för att checka in barnen på morgonen, det gör rutinen smidigare.”

I pedagogiska aktiviteter framkommer en större variation, särskilt hos respondenter med högre digital vana. Flera respondenter lyfter digitala quiz, såsom Kahoot och Blooket, som exempel på språkutvecklande aktiviteter. De beskriver att eleverna behöver läsa frågor, diskutera svar och samarbeta med andra elever. Respondent 2 och 6 menar att detta stärker både läsförståelse och ordförråd:

“Genom Kahoot blir elevernas läsförståelse bättre och även ordförrådet ökar genom att de själva läser quizfrågorna eller får dem upplästa.”

Respondenterna 1, 2 och 3 beskriver också skapande digitala aktiviteter som språkutvecklande.

Respondent 3 berättar:

“Vi använder ScratchJr, Minecraft och filmer, eleverna får skapa och visa vad de lärt sig.”

Alla respondenter lyfter att eleverna möter nya ord och begrepp i digitala miljöer. Respondent 5 betonar:

“Elevernas språk har utvecklats, särskilt genom aktiviteter som Minecraft. De använder begrepp som de annars inte skulle använda, till exempel ord från programmering och digitala miljöer.”

Även kombinationen av bild, ljud och text beskrivs som betydelsefull för språkutvecklingen.

Respondent 1 menar:

“Många barn tycker det är lättare att uttrycka sig när de får kombinera bild, ljud och text. Det stärker både ordförråd och självförtroende.”

Respondenterna betonar att digitala verktyg används på flera sätt i fritidshemmet, både i administrativa och pedagogiska sammanhang. I språkutvecklande arbeten används verktygen bland annat i digitala quiz, skapande aktiviteter och appar där eleverna får läsa, samtala, samarbeta och möta nya ord och begrepp. Respondenterna lyfte särskilt kombinationen av bild, ljud och text som betydelsefull för elevernas språkliga uttryck.

Utifrån ett sociokulturellt perspektiv kan fritidshemslärarnas beskrivningar förstås som att digitala verktyg fungerar som medierande artefakter i elevernas språkutveckling (Säljö, 2014). Resultaten visar att elevernas lärande sker i samspel med andra, till exempel när de diskuterar frågor i digitala quiz eller samarbetar i skapande aktiviteter. Det är alltså inte de digitala verktygen i sig som utvecklar språket, utan det sociala mötet som uppstår runt dem. Detta ligger i linje med Vygotskijs syn på lärande som något som sker genom kommunikation och gemensam aktivitet (Vygotskij, 1978).

Resultaten förstås utifrån ett multimodalt perspektiv. När eleverna får kombinera bild, ljud och text skapas fler möjligheter att uttrycka sig och förstå innehåll (Kress, 2010). Detta kan vara särskilt betydelsefullt för elever som har svårt att uttrycka sig enbart genom tal eller skrift. Analysen visar därmed att digitala verktyg kan stödja språkutveckling när de används i sociala och multimodala sammanhang.

7.3 Möjligheter och hinder

Respondenterna beskriver flera möjligheter med digitala verktyg i fritidshemmet. Ett återkommande tema är ökat elevengagemang. Respondent 4 uttrycker detta på följande sätt:

“Genom digitala projekt ser vi elever som annars är tysta bli aktiva.”

De flesta respondenterna lyfter även de multimodala möjligheterna. Respondent 2 beskriver:

“Eleverna får kombinera bilder, text och ljud, det gör det lättare för dem att visa vad de kan.”

Digitala verktyg beskrivs också som ett stöd för differentiering. Respondent 5 menar att talsyntes kan hjälpa elever som annars fastnar i skrivandet:

“Talsyntes hjälper elever som annars fastnar i stavningen.”

På samma gång framkommer flera hinder. Brist på fungerande teknik och begränsad tillgång till iPads nämns av flera respondenter. Respondent 3 säger:

“När paddorna strular blir allt avbrutet, barnen tappar fokus direkt.”

Respondent 6 beskriver liknande svårigheter:

“Det finns inte tillräckligt många iPads, så vi måste dela mycket.”

Även tid och kompetens lyfts som hinder. Respondent 1 uttrycker behov av mer fortbildning:

“Vi behöver regelbundna utbildningar och tid att testa verktygen tillsammans.”

Respondent 4 tar även upp vårdnadshavares oro kring skärmtid:

“Föräldrar undrar mycket om skärmtid så vi måste förklara varför vi jobbar digitalt.”

Avslutningsvis visar resultatet att digitala verktyg skapar flera möjligheter i fritidshemmets verksamhet, såsom ökat elevengagemang, multimodalt lärande och stöd för differentiering. Samtidigt framkommer hinder i form av bristande resurser, tekniska problem, tidsbrist och behov av kompetensutveckling. Respondenterna beskriver även att vårdnadshavares oro kring skärmtid kan påverka arbetet med digitala verktyg.

Resultaten kring möjligheter och hinder kan tolkas utifrån ett sociokulturellt perspektiv som olika villkor som påverkar elevernas möjlighet till lärande. När tekniken fungerar och är tillgänglig skapas förutsättningar för samspel, dialog och gemensamt meningsskapande (Säljö, 2014). Digitala verktyg möjliggör aktiviteter där eleverna kan arbeta tillsammans och stötta varandra språkligt, vilket stärker lärandet i grupp.

Resultaten visar brist på fungerande teknik, tid och resurser som begränsar dessa möjligheter. När tekniska problem uppstår bryts samspelet, vilket gör det svårare för eleverna att hålla fokus och delta aktivt. Ur ett multimodalt perspektiv innebär detta att elevernas tillgång till olika uttrycksformer, såsom bild, ljud och text, minskar (Kress, 2010). Analysen visar därmed att digitala verktygs språkutvecklande potential är beroende av både organisatoriska och pedagogiska förutsättningar.

7.4 Egna kunskaper och gränser

Respondenterna beskriver varierande nivåer av digital kompetens. Flera menar att de lär sig genom att pröva själva och genom kollegialt samarbete. De uttrycker en önskan om mer strukturerad kompetensutveckling och tydligare riktlinjer. Respondent 1 uttrycker:

“Vi tipsar varandra men ibland skulle jag vilja ha en tydligare plan från kommunen.”

Samtliga respondenter betonar vikten av vuxennärvaro i digitala aktiviteter. Respondent 3 menar:

“Det funkar bara om vi är med och guidar dem, annars förstår de inte uppgiften.”

Respondent 1 lyfter också att arbetet med digitala verktyg kräver planering och tålamod:

“Jag måste ibland pausa och visa hur man gör. Det kräver tålamod och planering.”

I slutändan beskriver respondenterna att deras digitala kompetens varierar, men att många lär sig genom erfarenhet och kollegialt samarbete. Flera uttrycker ett behov av mer strukturerad fortbildning och tydligare stöd från huvudmannen (Respondent 1 och 4). Resultatet visar också att samtliga respondenter betonar vikten av vuxennärvaro, tydliga instruktioner och planering för att digitala aktiviteter ska fungera i fritidshemmet.

När fritidshemslärares egna kunskaper och gränser analyseras utifrån ett sociokulturellt perspektiv blir lärarens roll i elevernas lärande tydlig. Resultaten visar att lärarna betonar vikten av vuxennärvaro, guidning och tydliga instruktioner. Detta kan relatera till Vygotskijs begrepp om den proximala

utvecklingszonen, där elever lär sig bäst med stöd av en mer kunnig person (Vygotskij, 1978). Digitala verktyg blir därmed språkutvecklande först när de används tillsammans med aktiv pedagogisk vägledning.

Ur ett multimodalt perspektiv blir lärarens digitala kompetens viktig för hur olika uttrycksformer används i undervisningen. När lärarna känner sig trygga i sin roll kan de skapa aktiviteter där bild, ljud och text samverkar på ett meningsfullt sätt (Kress, 2010). Analysen visar att lärarnas kompetens och förhållningssätt har stor betydelse för hur digitala verktyg stödjer elevernas språkutveckling i fritidshemmet.

8. Diskussion

I detta avsnitt diskuterar vi studiens resultat i relation till syfte, frågeställningar, tidigare forskning och val av metod. Diskussionen avslutas med förslag på fortsatt forskning samt vilka implikationer resultaten kan få för praktiken, policy och lärarutbildning.

8.1 Resultat i relation till syfte och frågeställningar

Syftet med studien var att undersöka hur fritidshemslärare beskriver användningen av digitala verktyg för att stödja barns språkutveckling, samt vilka möjligheter och hinder de upplever i detta arbete.

Resultatet visar att digitala verktyg används på flera olika sätt i fritidshemmet, både i administrativa sammanhang och i mer uttalat språkutvecklande aktiviteter.

Fritidshemslärarna beskriver att digitala verktyg kan skapa motivation, engagemang och fler möjligheter till delaktighet. Särskilt lyfts digitala spel, quiz och skapande aktiviteter där eleverna får arbeta tillsammans. Dessa aktiviteter upplevs stödja både muntlig och skriftlig språkutveckling, eftersom eleverna behöver läsa, samtala, samarbeta och möta nya ord och begrepp. Detta svarar tydligt på den första frågeställningen om hur digitala verktyg används i språkutvecklande syfte.

När det gäller den andra frågeställningen visar resultatet att fritidshemslärarna upplever flera möjligheter, såsom ökat elevengagemang, multimodala uttryck och stöd för elever som annars har svårt att uttrycka sig. Samtidigt framkommer tydliga hinder i form av brist på fungerande teknik, begränsad tillgång till enheter, tidsbrist och behov av mer kompetensutveckling.

Den tredje frågeställningen handlar om lärarnas egna digitala färdigheter och förhållningssätt. Resultatet visar att lärarnas digitala kompetens varierar, men att alla betonar vikten av vuxennärvaro, tydlig struktur och planering. De lärare som känner sig tryggare med tekniken använder den också mer varierat och med tydligare språkutvecklande syfte.

8.2 Resultat i relation till tidigare forskning

Studiens resultat ligger i linje med tidigare forskning som visar att digitala verktyg kan stödja barns språkutveckling när de används på ett medvetet och pedagogiskt sätt. Flera fritidshemslärare beskriver hur elever som vanligtvis är tysta blir mer aktiva i digitala sammanhang. Detta överensstämmer med Yamaç och Ulusoy (2016), som visar att digitala berättelser kan stärka elevers ordförråd, motivation och berättarförmåga.

Även Van der Westhuizen och Hannaway (2021) lyfter fram hur digital lek kan stimulera språkutveckling genom kombinationen av bild, ljud och interaktion. Detta syns tydligt i vår studie, där lärarna beskriver hur elever använder olika uttrycksformer för att kommunicera och samarbeta. Resultatet stödjer också teorin om multimodalt lärande, där flera sinnen och uttryck samverkar för att skapa mening.

Vår studie bekräftar tidigare forskning som pekar på utmaningar. Brist på resurser och tekniska problem lyfts både av våra respondenter och i studier som Martinez (2019). Även behovet av kompetensutveckling återkommer i forskningen. Falloon (2020) menar att lärarens digitala kompetens inte bara handlar om tekniska färdigheter, utan också om pedagogiska och etiska överväganden. Detta speglas i vårt resultat, där lärarna betonar att digitala verktyg inte automatiskt leder till lärande utan kräver aktivt vuxenstöd.

8.3 Metoddiskussion

Vi valde att använda en kvalitativ metod med semistrukturerade intervjuer och skriftliga svar, eftersom vi ville få en djupare förståelse för fritidshemslärares erfarenheter och perspektiv. En styrka med denna metod är att den gav utrymme för nyanserade och personliga beskrivningar av vardagspraktiken i fritidshemmet. Kombinationen av muntliga intervjuer och skriftliga svar bidrog till ett rikt och varierat material.

En svaghet är att studien bygger på ett begränsat antal deltagare, vilket innebär att resultaten inte kan generaliseras till alla fritidshem. Samtidigt har målstyrt urval gjort det möjligt att få relevanta och meningsfulla svar i relation till studiens syfte.

Våra metodval har påverkat resultatet genom att fokus hamnat på lärarnas upplevelser snarare än på exempelvis elevernas faktiska språkutveckling. Om andra metoder hade använts, till exempel observationer eller elevintervjuer, hade resultaten kunnat visa andra aspekter av hur digitala verktyg används och upplevs. En kvantitativ studie hade också kunnat ge en bredare bild av hur vanligt förekommande olika arbetssätt är.

8.4 Teoretiska tolkningar

När resultaten tolkas utifrån ett sociokulturellt perspektiv blir det tydligt att digitala verktyg fungerar som artefakter som medierar lärande. Lärarna beskriver hur elever lär i samspel med varandra och med vuxna, snarare än genom tekniken i sig. Detta stämmer väl överens med Vygotskijs syn på lärande som något som sker i sociala sammanhang.

Det multimodala perspektivet hjälper oss att förstå varför digitala aktiviteter upplevs som språkutvecklande. När elever får kombinera bild, ljud, text och rörelse skapas fler vägar in i språket. Detta verkar särskilt gynna elever som har svårt med traditionella språkliga uttrycksformer, vilket kräver att de ska kunna formulera sig både muntlig och skriftligt

8.5 Implikationer för praktik, policy och lärarutbildning

Studiens resultat har flera implikationer för fritidshemmets praktik. För det första visar resultaten att digitala verktyg kan vara ett värdefullt stöd för språkutveckling, men endast när de används med tydligt pedagogiskt syfte och med aktiv vuxennärvaro. Fritidshemslärare behöver därför tid för planering och reflektion kring hur digitala aktiviteter utformas.

Studien visar att tillgång till fungerande teknik och möjlighet till fortbildning är avgörande. Huvudmän behöver säkerställa att fritidshem har tillräckliga resurser och långsiktiga strategier för digital kompetensutveckling.

För lärarutbildningen innebär resultaten att digital kompetens bör integreras som en naturlig del av utbildningen, med fokus på hur digitala verktyg kan användas språkutvecklande och inkluderande i fritidshemmets verksamhet.

9. Slutsats

Syftet med studien var att undersöka hur fritidshemslärare använder digitala verktyg i sin verksamhet och vilka möjligheter och utmaningar de upplever i arbetet. Vi ville i studien också förstå hur lärarnas digitala kompetens och deras förhållningssätt relaterar till elevernas möten med digitala verktyg.

Resultaten visar att digitala verktyg spelar en allt större roll i fritidshemmet och används på många olika sätt. Lärarna beskriver att de används både i skapande aktiviteter, dokumentation, lek, kommunikation med vårdnadshavare och som ett stöd i det dagliga arbetet. Lärarna upplever att digitala verktyg kan bidra till ökat engagemang, mer kreativitet och nya sätt för eleverna att utforska och uttrycka sig. Detta stämmer överens med forskning som betonar att digitala och multimodala miljöer ger barn fler möjligheter att delta och vara aktiva i sitt lärande.

Studien visar också att lärarnas digitala kompetens verkar ha betydelse för hur digitala verktyg används. Pedagoger som känner sig trygga i det digitala initierar fler aktiviteter, beskriver att de vågar pröva nya arbetssätt och använder tekniken som ett naturligt inslag i verksamheten. När lärarna däremot känner osäkerhet eller saknar kunskap begränsas användningen. Detta ligger i linje med det sociokulturella perspektivet där läraren ses som en viktig vägledare och den som skapar förutsättningar för att digitala verktyg ska användas på ett meningsfullt sätt.

Dock så framkommer flera återkommande utmaningar. Fritidshemslärarna beskriver brist på fungerande enheter, tekniska problem, begränsad tid för planering och behov av mer fortbildning. Dessa faktorer gör att digitala aktiviteter ibland inte kan genomföras så ofta eller så genomtänkt som pedagogerna önskar. Detta bekräftar resultat från tidigare forskning där tillgång till teknik, tid och kompetens lyfts fram som centrala förutsättningar för digitalt arbete.

Studien visar att digitala verktyg har stor potential att berika fritidshemmets verksamhet och skapa varierade aktiviteter där eleverna får prova, utforska och samarbeta. För att denna potential ska komma eleverna till del krävs dock att fritidshemmet har tillgång till fungerande teknik, att personalen får möjlighet att utveckla sin digitala kompetens och att det finns tid att planera och reflektera över arbetet. Digitala verktyg kan därför ses som ett stöd som blir mest värdefullt när det kombineras med pedagogisk medvetenhet och goda praktiska förutsättningar.

9.1 Vidare forskning

Denna studie ger en inblick i hur fritidshemslärare upplever och använder digitala verktyg i arbetet med barns språkutveckling. För att bygga vidare på resultaten skulle framtida forskning kunna omfatta fler fritidshem i olika delar av landet. En sådan jämförelse skulle kunna visa om användningen av digitala verktyg och upplevda möjligheter och hinder skiljer sig beroende på geografiska, organisatoriska eller socioekonomiska förutsättningar.

Vidare skulle det vara intressant att komplettera denna kvalitativa studie med en kvantitativ ansats. Genom exempelvis en enkätundersökning riktad till ett större antal fritidshemslärare skulle man kunna få en bredare bild av hur vanligt olika arbetssätt är och hur digitala verktyg används i språkutvecklande syfte. Detta skulle kunna bidra till mer generaliserbara resultat och stärka förståelsen för digitaliseringens roll i fritidshemmet.

En annan möjlig inriktning för vidare forskning är att studera elevernas perspektiv. I denna studie har fokus legat på fritidshemslärarnas erfarenheter, men framtida forskning skulle kunna undersöka hur barn själva upplever digitala aktiviteter och hur de anser att dessa påverkar deras språk, motivation och delaktighet. Detta skulle ge en mer heltäckande bild av digitala verktygs betydelse i fritidshemmets vardag.

Slutligen skulle vidare forskning kunna fördjupa sig i hur digitala verktyg kan användas för att främja interkulturellt lärande och inkludering i fritidshemmet. I en alltmer digital och mångkulturell vardag finns möjligheter att använda digitala medier för att möta olika språk, berättelser och perspektiv. Genom att även använda andra teoretiska utgångspunkter i framtida studier kan nya perspektiv på digitalisering, lärande och språkutveckling i fritidshemmet synliggöras.

9.2 Slutord

Arbetet med denna uppsats har varit både lärorikt och utvecklande för oss. Genom ett nära samarbete har vi kunnat dela tankar, erfarenheter och perspektiv, vilket har bidragit till att fördjupa vår förståelse för digitala verktyg och deras betydelse för barns språkutveckling i fritidshemmet. Att arbeta tillsammans har gett oss möjlighet att stötta varandra genom hela processen, från planering och datainsamling till analys och färdig text.

Vi vill också rikta ett stort tack till de fritidshemslärare som har deltagit i studien och generöst delat med sig av sina erfarenheter och reflektioner. Deras engagemang har varit avgörande för uppsatsens innehåll och har gett oss värdefulla insikter i fritidshemmets vardagliga arbete.

Slutligen vill vi uttrycka vår tacksamhet till våra familjer och närstående för deras tålamod, stöd och uppmuntran under arbetets gång. Deras förståelse har varit viktig för att vi har kunnat genomföra detta arbete. Arbetet med uppsatsen har stärkt både vårt samarbete och vår professionella utveckling och vi tar med oss dessa erfarenheter in i vårt fortsatta arbete som fritidshemslärare.

10. Referenslista

- Ahrne, G. & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 uppl. Malmö: Liber.
- Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. 2 uppl. Stockholm: Liber.
- Andersson, M. (2014). *Multimodala berättelser i skolan: Digitala verktyg och elevers språkutveckling*. Stockholm: Studentlitteratur.
- Beschorner, B. & Hutchison, A. (2013). 'iPads as a literacy teaching tool in early childhood'. *International Journal of Education in Mathematics, Science and Technology*, 1(1)
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3 uppl. Stockholm: Liber.
- Elfstrand, A. (2017). *Digital kompetens i skolan: lärarens roll i en föränderlig lärmiljö*. [Artikel eller bok – kompletteras med förlag/tidskrift].
- Falloon, G. (2020). 'From digital skills to digital pedagogy: Shifting the focus of teacher professional learning'. *Journal of Digital Learning in Teacher Education*, 36(4)
- Fast, C. (2009). *Literacy – i familj, förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur.
- Fägerborg, E. (2011). 'Intervjuer'. I Kaijser, L. & Öhlander, M. (red.) *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur, ss. 85–112.
- Godhe, A.-L. & Sofkova Hashemi, S. (red.) (2019). *Digital kompetens för lärare*. 1 uppl. Malmö: Gleerups.
- Haglund, B., Gustafsson Nyckel, J. & Lager, K. (red.) (2020). *Fritidshemmets pedagogik i en ny tid*. 1 uppl. Malmö: Gleerups.
- Holmberg, L. (2021). *Perspektiv i fritidshem*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Kress, G. (2010). *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication*. London: Routledge.
- Mangen, A. (2020). *Reading in a digital age: The impact of screens on young readers*. (Artikel – kompletteras med tidskrift och volym).
- Martinez, S. (2019). *Digitalisering i fritidshemmet: lärares erfarenheter och förutsättningar*. [Artikel/rapport – kompletteras].
- Norling, M. (2015). *Lärande i lek och språk: Fritidshemmets möjligheter*. Malmö: Gleerups.
- Patel, R. & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 5 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Rienecker, L. & Stray Jørgensen, P. (2014). *Att skriva en bra uppsats*. 3 omarb. uppl. Stockholm: Liber.
- Rubin, E. (2019). *Språk och delaktighet i fritidshemmet*. Lund: Studentlitteratur.
- Rubinstein Reich, L. & Tallberg Broman, I. (2000). *Skola och fritidshem: Om integrering, professionalitet och kön*. Lund: Studentlitteratur.

- Saar, T. (2014). 'Digitala verktyg i fritidshemmets pedagogik'. I Löfgren, J. & Johansson, P. (red.) *Barns lärande i fritidshemmet*. Stockholm: Liber.
- Skolverket (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022 (Lgr22)*. Stockholm: Skolverket.
- Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken: Ett sociokulturellt perspektiv*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Van der Westhuizen, C. & Hannaway, D. (2021). 'Digital play for language development in the early grades'. *South African Journal of Childhood Education*, 11(1). <https://doi.org/10.4102/sajce.v11i1.999>
- Van der Westhuizen, D. & Hannaway, D. (2021). 'Digital play and language learning in primary schooling'. *South African Journal of Childhood Education*, 11(1).
- Vetenskapsrådet (2014). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Yamaç, A. & Ulusoy, M. (2016). 'The effect of digital storytelling in improving the writing skills of third grade students'. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 16(3).
- Yamaç, A. & Ulusoy, M. (2016). 'The effect of digital storytelling on fourth grade students' writing skills'. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 16(5).

10.1 Bilaga 1: Information och samtyckesblankett

Informations- och samtyckesblankett vid behandling av personuppgifter i samband med studentarbete

Vi är två studenter vid Södertörns högskola. Under denna termin skriver vi vårt examensarbete som omfattar en mindre undersökning som är relevant för fritidshemmets praktik och vårt kommande yrke som lärare i fritidshem. Studien handlar om Digitalisering i fritidshemmet

Syfte med studien:

Syftet med studien är att undersöka hur fritidshemslärare använder digitala verktyg för att stödja barns språkutveckling samt att belysa vilka möjligheter och utmaningar som uppstår i detta arbete.

Insamling av material:

För att samla in material till studien kommer vi att genomföra semistrukturerade intervjuer med fritidshemslärare. Varje intervju beräknas ta cirka 30–60 minuter. Intervjuerna spelas in med ljud för att kunna transkriberas ordagrant. Deltagandet är frivilligt och kan avbrytas när som helst utan att skäl behöver anges.

Behandling av personuppgifter:

De personuppgifter som kan komma att behandlas är namn, yrkesroll, kontaktuppgifter och inspelat ljudmaterial. Uppgifterna kommer endast att användas inom ramen för detta studentarbete. Allt material avidentifieras i uppsatsen. Personuppgifterna lagras på ett säkert sätt och raderas efter att uppsatsen är betygsatt och avslutad.

Dina rättigheter:

Du har rätt att ta del av de personuppgifter som behandlas om dig, begära rättelse av felaktiga uppgifter samt återkalla ditt samtycke när som helst. Om du återkallar ditt samtycke kommer inga ytterligare uppgifter att samlas in, och tidigare uppgifter tas bort. För frågor kring behandlingen av personuppgifter kan du kontakta Södertörns högskolas dataskyddsombud på dataskydd@sh.se.

Kontaktuppgifter:

Södertörns högskola – Info@sh.se

Telefon: 08–608 40 00

Studenter:

Belinda Bedanho – 22bebel@sun.se

Canet Darwesh – 22cada2@sun.se

Handledare:

Claudia Schumann

E-post: claudia.schumann@sh.se

Datum och ort:	
Underskrift:	
Namnförtydligande:	



10.2 Intervjuguide

Inledande information:

Jag börjar med att presentera mig själv och förklara syftet med intervjun.

Jag berättar att intervjun är konfidentiell och att alla svar kommer att behandlas anonymt.

Jag frågar om det är okej att spela in samtalet samt förklarar att inspelningen endast används för att underlätta analysen.

Jag skulle uppskatta om ni även kunde skriva under samtyckesblanketten.

Bakgrundsinformation

Kan du berätta lite om dina erfarenheter som fritidshemslärare?

Vad har du för formell utbildning?

Hur länge har du jobbat som fritidshemslärare?

Vilken roll tycker du att digitala verktyg har i fritidshemmets verksamhet idag?

Vilka digitala verktyg använder du på ditt fritidshem?

Tema 1: Digitala verktyg på ditt fritidshem

Huvudfråga 1: Hur använder ni digitala verktyg i fritidshemmet och varför?

Hur länge har du använt digitala verktyg i ditt arbete på fritidshemmet?

Vilka verktyg använder ni?

I vilket specifikt syfte använder ni den/dem?

Kan du beskriva hur digitala verktyg används under en vanlig dag i fritidshemmets verksamhet?

Tema 2: Digitala verktyg och språkutveckling

Huvudfråga 2:

Hur upplever du att elevernas språkutveckling påverkas av att arbeta med digitala verktyg i fritidshemmet?

Kan du ge exempel på aktiviteter där digitala verktyg har främjat elevernas språk eller kommunikation?

Vilka skillnader ser du mellan traditionella och digitala arbetssätt när det gäller just att främja barnens språkutveckling?

Vilka möjligheter ser ni just med språkutvecklande digitala verktyg?

Vilka möjliga svårigheter eller hinder har du stött på?

Tema 3: Personalens kompetens

Huvudfråga 3: Hur lär du dig och utvecklar din användning av digitala verktyg i arbetet på fritidshemmet?

Hur uppfattar du din egen kunskap och hur har du haft möjlighet att lära dig mer om digitala verktyg?

Hur lär du dig nya digitala verktyg eller arbetssätt?

Vad tycker du skulle underlätta för dig att använda digitala teknik på ett pedagogiskt sätt?

Avslutande frågor

Om du fick ge ett råd till andra fritidshemslärare som vill utveckla sitt digitala arbete, vad skulle det vara?

Är det något mer du vill tillägga som inte har tagits upp?

Tack för din tid och ditt deltagande.

Belinda Bedanho Och Canet Darwesh